

Asociácia včelárov Slovenska

Určené: sekcia poľnohospodárstva MPRV SR

V Košiciach, dňa 10.1.2022

VEC: Evidencia včelstiev

Na poslednom zasadnutí Asociácie včelárov Slovenska (AVS), ktoré sa konalo 14. decembra 2021 on-line formou, vyjadrili zástupcovia jednotlivých základných organizácií AVS nespokojnosť s prácou v CEHZ. Odkedy bol presunutý register včelstiev z Ústavu včelárstva z Liptovského Hrádku do CEHZ v Žiline, sme svedkami zvýšenej chybovosti v evidencii a nedostatočnej komunikácie pracovníkov CEHZ so včelármi, resp. ich zástupcami z včelárskych organizácií.

Chybovosť sa týka:

1. Máme včelárov s dvoma kódmi fariem, pričom sa jedná o toho istého včelára s viacerými stanovišťami. Čiže počty včelárov nemôžu sedieť v CEHZ a nemali by sa ním riadiť PPA ani MPRV SR a ŠVPS, keďže sú tam duplicity.
2. V CEHZ sú včelári, ktorí niekoľko rokov nenahlásili žiadne stavy, pričom sú povinní podľa Vyhlášky 285/2017 každoročne hlásiť počet včelstiev. Je pravdepodobné, že časť týchto fariem je nečinná – de facto neexistujú a sú to tzv. mŕtve duše. Tým sa umelo navyšujú počty včelárov aj včelstiev v CEHZ.
3. V CEHZ sú farmári bez včiel. K dnešnému dňu je ich v registri 1 383. Niektorí sú s nulovým stavom už viac rokov a je pravdepodobné, že včeláriť nebudú. Nie je zavedená hranica, akú dlhú dobu (mesiace, roky) môže byť vedená farma bez včiel. Toto tiež považujeme za umelé navyšovanie počtu včelárov na SR.

Komunikácia s CEHZ nie je žiadna, resp. je nulová. Či pošleme riadne vyplnené tlačivá potrebné k registrácii alebo k zmene niektorých údajov klasickou poštou alebo elektronickou poštou, odpoveď nemáme žiadnu. Niekedy sa žiadané údaje nahodia do dvoch dní, niekedy do dvoch mesiacov a niekedy sa nenahodia vôbec. S CEHZ neexistuje žiadna spätná väzba. Potom začínajú včelári urgovať, či už e-mailami alebo telefonicky. Keďže na e-maily sa nedostáva odpoveď a telefóny sa nedvíhajú, včelár nevie, na čom je.

Máme za to, že prechodom registrácie včelstiev z Liptovského Hrádku do Žiliny 1. 9. 2019 sa kvalitatívna úroveň registrácie včelstiev zhoršila. Prevedením funkčného systému (v Liptovskom Hrádku bol zabehnutý systém 11 rokov) sme očakávali, že sa zlepší kvalita práce a zjednoduší prístup do CEHZ. Sme svedkami opaku. Žiadna nová kvalita nenastala, ale ešte sa zhoršila. Doteraz nevieme príčinu, prečo bol funkčný a zabehnutý systém evidencie včelstiev a včelárov prevedený na inú inštitúciu. Nebola to požiadavka včelárov ani ŠVPS, resp. oblastných RVPS, ba práve naopak, boli požiadavky, aby sa register včelstiev nepresúval do Žiliny. Jediný udávaný dôvod presunutia bol, aby registrácia všetkých hospodárskych zvierat bola pod jednou strechou. Ak bol len tento jeden dôvod, tak sa systém evidencie z Liptovského Hrádku mohol prepojiť elektronicky a štatistické údaje

o počtoch a ďalšie údaje sa mohli dostávať von cez CEHZ v Žiline. Ale samotná práca s nahadzovaním údajov do systému mohla ostať na Ústave včelárstva v Liptovskom Hrádku, kde sú ľudia, ktorí včelárom a včelárstvu rozumejú a sú na problémy včelárov napojení z titulu svojej práce.

Údajmi z CEHZ sa riadia štátne aj európske inštitúcie (štátne podpory a podpory z EÚ), včelári dostávajú dotácie podľa počtu včelstiev v CEHZ a odvádzajú členské podľa údajov v CEHZ. Stáva sa, že včelár aj napriek tomu, že poslal na patričnom tlačíve zmeny v počte včelstiev, prišiel o dotácie, lebo tie neboli nahodené. Tiež základné organizácie včelárov odvádzajú členské na počet včelstiev aký je uvedený v CEHZ, ale tie stavy nesedia a stáva sa, že doplácajú za včelstvá, ktoré už neexistujú a tak sa dostávajú do straty.

Návrhy na zlepšenie fungovania registrácie včelárov a včelstiev v CEHZ:

1. Požiadavky na zaregistrovanie, zrušenie chovu, na zavedenie akejkoľvek zmeny v údajoch (počtu včelstiev, zmena telefónu, adresy, e-mailovej adresy a pod.) vyplnené a doručené na správnych tlačivách do CEHZ budú vybavené do dvoch týždňov. To znamená, že sa nové údaje objavia v CEHZ, alebo príde odpoveď, prečo nebola daná požiadavka akceptovaná, resp. ako má ďalej dotýchny konať. Dôvod: takto to fungovalo v CRV v Liptovskom Hrádku. Do dvoch týždňov boli všetky požiadavky nahodené, alebo išla odpoveď s vysvetlením. V súčasnosti nikto nevie, či daná požiadavka došla do CEHZ, či bude akceptovaná, resp. prečo nie je akceptovaná.

2. Pri ročnom hlásení včelstiev, ktoré je povinné pre každého včelára, akceptovať aj zmeny, ktoré sa netýkajú počtu včelstiev. To tlačivo predsa slúži na akékoľvek zmeny, nielen na zmenu počtu včelstiev. Niekoľko rokov sa snažíme o niektoré zmeny (bydlisko, telefón, e-mail), a nie sú akceptované.

3. Pri ročnom povinnom hlásení (k 5 sept. bežného roka, podľa Vyhlášky 285/2017) akceptovať aj hlásenia, ktoré nie sú podpísané asistentom úradného veterinárneho lekára. Predsa podľa veterinárneho zákona, ale aj plemenárskeho, je za zvieratá zodpovedný majiteľ včelstiev a nie prehliadajúca osoba. Resp. tá je zodpovedná až druhom slede. Podľa nás, pracovníci CEHZ nedodržia zákon, ak nechcú akceptovať „Ročné hlásenia“ bez podpisu prehliadajúcej osoby. Je veľa včelárov, ku ktorým nechodí AÚVL a chcú si splniť svoju povinnosť, nahlasovania počtu včelstiev.

4. Včelárov, ktorí dva roky nenahlásia povinné ročné hlásenie, resp. žiadnu zmenu v priebehu dvoch kalendárnych rokov, odčleniť do osobitnej databázy. Po opätovnom „oživení“ chovu sa takto oddelený chov vráti do riadnej databázy s poslednými údajmi, ktoré boli pri ich vyčlenení.

5. Včelárov s nulovými stavmi viesť pod osobitnou databázou a po získaní včiel nahlásením údajov do CEHZ sa ich chov „oživí“ tak isto ako pri bode 4.

6. V CEHZ vyčleniť jednu osobu, ktorá sa bude prioritne venovať registrácii včelstiev. Osoba, na ktorú sa budú môcť obracať jednotliví včelári, zástupcovia včelárskych organizácií a štátnych inštitúcií ako je Ústav včelárstva, ŠVPS a jej RVPS, PPA ako aj MPRV SR. Považujeme včelárstvo za tak špecifické a komplikované a náročné na komunikáciu, aby sa tomu venovala jedna osoba, ktorá bude vedieť každému odpovedať na problémy okolo včelárstva ako sú zmeny, nahlásenie nových stanovišť, nahlásenie kočovania, získavania údajov v prípade potreby pre preplatenie škodových udalostí atď.

7. Umožniť AÚVL priamo meniť stavy včelstiev k 5. septembru spolu so zmenenými údajmi. Tlačivo so zaznamenanými zmenami následne zaslať na CEHZ. Urýchlila a spresnila by sa tým práca.

8. Treba poriešiť, ako sa budú odškodňovať včelári, ktorí nepochybili a splnili si povinnosti, a napriek tomu prišli o dotáciu, či už celú alebo čiastočnú.

Uvedené nedostatky aj ich riešenia považujeme za potrebné a tiež za závažné. Ak by sa stav nemal kvalitatívne zmeniť, treba uvažovať aj nad zmenou inštitúcie, ktorá zabezpečí lepšie spravovanie evidencie včelárov a včelstiev na Slovensku, pričom bude dodržaná požiadavka (ak je to nutné) centrálného spravovania údajov všetkých hospodárskych zvierat, pod ktoré je začlenená aj včela medonosná.

Máme za to, že keď sa nezmení prístup pracovníkov v CEHZ ku tejto práci, tak žiadna Vyhláška neskvalitní prácu. Skoro vždy je to o ľuďoch. Pracovníci Ústavu včelárstva ako sa hovorí „žili“ a cítili so včelármi, vedeli sa vžiť do ich problematiky a preto to tam fungovalo.

S úctou

Ján Šoltýs
predseda AVS